

УДК 378:004.8

Бабенко-Левада В.Г.¹, Косминіна В.С.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0612 НУ «Запорізька політехніка»

СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Введення воєнного стану в Україні з 24 лютого 2022 року відповідно до Указу Президента України № 64/2022 стало безпрецедентним викликом для національної економіки, у тому числі для страхового ринку. В умовах воєнного стану страхування набуває особливого значення як інструмент фінансової стабільності, водночас стикаючись із суттєвими обмеженнями, пов'язаними з неможливістю повного покриття воєнних ризиків.

Правовою основою регулювання страхових відносин в Україні є Закон України «Про страхування», який визначає загальні засади здійснення страхової діяльності, права та обов'язки учасників страхового ринку. Запровадження воєнного стану не припиняє дію цього Закону та не скасовує чинність укладених страхових договорів [1]. Водночас воєнні дії визнаються обставинами непереборної сили (форс-мажору), що може впливати на виконання договірних зобов'язань відповідно до норм цивільного законодавства України.

Практика страхування в умовах військового стану показує, що більшість стандартних страхових договорів містять положення про виключення з покриття збитків, спричинених бойовими діями. Це значно обмежує можливість страхового захисту майна, бізнесу та інвестицій, особливо в регіонах, наближених до зони бойових дій. Водночас обов'язкові види страхування, зокрема обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, продовжують діяти відповідно до законодавства, що забезпечує мінімальний рівень захисту учасників дорожнього руху [2].

Особливої актуальності в умовах воєнного стану набуває питання страхування воєнних ризиків. Високий рівень невизначеності, значні потенційні збитки та обмежені можливості перестраховування призводять до того, що приватні страхові компанії не готові самостійно брати на себе такі ризики. У зв'язку з цим держава ініціює створення спеціальних механізмів страхування воєнних ризиків, зокрема шляхом розробки окремих законодавчих актів та залучення міжнародних фінансових інституцій.

Важливу роль у забезпеченні стабільності страхового ринку в умовах воєнного стану відіграє Національний банк України як регулятор небанківського фінансового сектору. НБУ запроваджує регуляторні послаблення, спрямовані на підтримку платоспроможності страховиків, збереження їх операційної діяльності та захист прав страхувальників.

Разом із тим, на практиці виникає низка проблем, зокрема відсутність єдиного законодавчого закріпленого переліку територій активних бойових дій для цілей страхування, складність доведення настання страхового випадку, а також правові спори щодо застосування форс-мажорних застережень. Це свідчить про необхідність подальшого вдосконалення страхового законодавства з урахуванням реалій воєнного часу.

Отже, страхування в Україні в умовах воєнного стану перебуває у стані трансформації. Подальший розвиток страхового ринку потребує комплексного підходу, який поєднує державну підтримку, законодавче врегулювання воєнних ризиків та інтеграцію міжнародного досвіду. Реалізація таких заходів сприятиме відновленню економіки, захисту майнових інтересів громадян і бізнесу, а також підвищенню довіри до страхового сектору в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про страхування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
2. Електронна сторінка СК «Уніка». URL: https://uniqa.ua/en/voenniy_stan/?utm_source=chatgpt.com